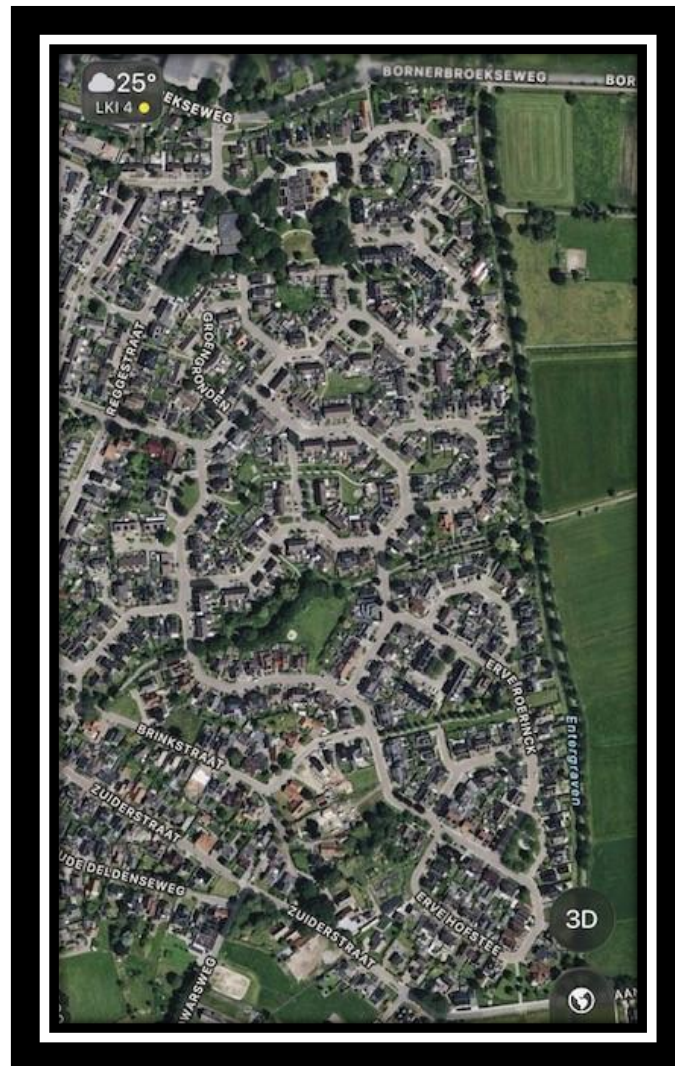

Sociale duurzaamheid en inclusie Enter wijk De Goorens

Rapportage stap 1: Inventarisatie (najaar 2025)

Sociaal | Artistiek | Duurzaam | Eco

Gemeente Wierden, mei 2026

Inhoud

1.	Inleiding en Achtergrond	5
1.1.	Doelgroepen	7
1.3	Opbrengst inventarisatie.....	8
2.	WERKWIJZE	9
2.1.	Methode van uitvoering.....	9
2.2.	Uitgangspunten	10
2.3.	Bronnen inventarisatie	11
1.	De maatschappelijke organisaties.....	11
2.	DE BEWONER/Bewonersparticipatie	13
3.	Resultaten	14
3.1.	Demografie (nog aanpassen)	14
3.2.	Woningkenmerken.....	16
3.3.	Sociale Thermometer (gezondheidsmonitor)	17
3.4.	Kwaliteit van leven	19
	Stimulerende omgeving	19
	Groen en Natuur	19
	Cultuur	20
3.5.	Sociaal Maatschappelijke participatie.....	20
	Gemeenschap	20
	Vrijwilligerswerk	20
	Economische binding	21
3.6.	Zingeving	21

	Consistente waarden/gedrag	21
3.5	Mentaal welbevinden.....	21
	Veiligheid	21
	Geluid	22
	Overlast	22
3.7.	Lichaamsfuncties	23
	Wandel en fietsfaciliteiten	23
	Sport en speelplekken	23
3.8.	Dagelijks functioneren.....	23
	Mobiliteit	23
	Voorzieningen – welzijnsvoorzieningen/activiteiten in de wijk	24
	Openbaar vervoer en vervoer op maat	25
	Winkelaanbod	25
4.	Conclusie en aanbevelingen	26
4.1.	Noaberschap en harmonie in de gemeenschap	28
4.2.	Aanbod en gebruik van voorzieningen (participatie).....	28
4.3.	Inrichting en gebruik openbare ruimte (toegankelijkheid).....	29
4.4.	Toekomstbestendig en duurzaam.....	30
	Toekomstbestendig en duurzaam.....	42

Bijlagen (5)

Toegankelijk?

Leeswijzer:

De conclusie en aanbevelingen is een samenvatting van het rapport. Lees Hoofdstuk 4.

Wil je meer weten over achtergrond en de methode van inventarisatie? Lees hoofdstuk 1 en 2

In hoofdstuk 3 vind je de resultaten van de verschillende inventarisaties, vaak verwijzend naar de bijlage.

Ben je benieuwd naar de fotoborden van de museumroute? Ga op bezoek bij de gemeente.

1. Inleiding en Achtergrond

Deze rapportage is een praktische uitwerking van de eerste stappen- de inventarisatie- volgens de werkwijze STAPPENPLAN PLAN OOST *sociale duurzaamheid en inclusie (okt 2020)*, voor de wijk **De Goorens in Enter**. Dit is de vijfde wijk inventarisatie; De eerste inventarisatie sociale duurzaamheid en inclusie van de wijk Wierden Oost heeft door de corona-uitbraak een lange doorlooptijd van bijna 1,5 jaar gekend en is uiteindelijk in een aangepaste vorm uitgevoerd.[rapportage okt.2021 op te vragen bij gemeente].

Vervolgens heeft in 2023 de inventarisaties van 2 nieuwe locaties plaatsgehad in de wijk Wierden West en het centrum van Enter. Deze zijn zonder beperkende coronamaatregelen en aanpassingen van het originele plan uitgevoerd in de periode februari 2023-oktober 2023.

In de periode juni-dec. 2024 heeft de vierde inventarisatie plaatsgehad in Wierden waarbij de wijk Hooilanden en De Weuste als geheel zijn geïnventariseerd. In de periode sept-dec. 2025 is de wijk De Goorens (Enter) geïnventariseerd. In totaal zijn er 6 wijken gescand in 2026.

Belangrijk onderdeel van deze inventarisaties,- naast deskresearch en de interviews - is de [leefomgevingsscan](#); een wandeling/schouw door de wijk aan de hand van fysieke schouwpunten met daarbij belevings- en ervaringsvragen en verhalen. Er is geschouwd met een representatie van wijkbewoners en stakeholders. Deze resultaten zijn gedeeld besproken met de deelnemers aan de hand van fotoborden (museumroute).

Sociale duurzaamheid

Wat is sociale duurzaamheid?

- Hoe de wijkbewoners als individu zeggenschap hebben op de eigen leefomgeving en hieraan actief deelnemen en gezamenlijk vormgeven
 - Noaberschap en harmonie in de gemeenschap (inclusie)
 - Aanbod en gebruik van voorzieningen en activiteiten in de wijk (participatie)
 - Inrichting en gebruik van de openbare ruimte (ecologie, bewegen, natuur, veiligheid en toegankelijk)
 - Toekomstperspectief (ontwikkelingen en duurzaamheid)

Sociale duurzaamheid is een aanpak waarbij wordt meebewogen met veranderende wensen en behoeften in de wijkgemeenschap.

Vanuit het fysieke en sociale domein krijgen we zo een integraal beeld van de wijk vanuit verschillende perspectieven.

Deze uitwerking betreft de eerste stap: een **inventarisatie** van de wijken en haar eigenschappen en voorzieningen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het model “Positieve Gezondheid en Leefomgeving” van het Louis Bolk Instituut.

Doel

- *Integrale aanpak*
- *Eigen kracht als basis*
- *Een gezonde keuze staat centraal*
- *Aandacht voor preventie*
- *Iedereen kan meedoen en werkt/draagt bij naar vermogen*
- *Voorzieningen zijn passend, voor ieder een toegankelijk (inclusie) en dichtbij*
- *Gemeente als regisseur en financier*
- *Een inclusieve Wierdense samenleving*
- *Samenwerking zorg en veiligheid*

Met de [maatschappelijke agenda 2022-2026](#) wil de gemeente Wierden wil graag een toekomstbestendige duurzame, toegankelijke, inclusieve & gezonde samenleving realiseren ([figuur1 uitgangspuntenmaatschappelijke agenda](#)). Met het versterken van de sociale duurzaamheid opdat inwoners langer prettig en veilig thuis kunnen blijven wonen en kunnen blijven meedoen aan de samenleving in de buurt.

Door het versterken en stimuleren van activiteiten en voorzieningen voor mensen met een ondersteuningsbehoefte, zodat zij actief kunnen blijven deelnemen aan de maatschappij (inclusie/participatie). Door de wijk toegankelijker te maken voor mensen met een ondersteuningsbehoefte.

[Toegankelijkheid](#) in brede zin; zowel fysiek als sociaal; zo fijn mogelijk wonen en leven in een inclusieve, gezonde, veilige en duurzame woonomgeving.

Met deze integrale aanpak vanuit zowel het sociale als het fysieke domein zetten we in op een **positieve gezondheidsbeleving** van de bewoners. Een **integrale aanpak** om sociale duurzaamheid te kunnen borgen. Er wordt in samenhang met aandacht voor alle leefgebieden en alle vraagstukken uit de verschillende beleidsvelden naar de wijken gekeken. Met een sociale duurzame wijk draag je bij aan de **positieve gezondheid** van wijkbewoners.

***Positieve gezondheid** kijkt naar mensen zelf in totaliteit vanuit 6 verschillende dimensies; naar veerkracht van mensen en naar wat voor hen het leven betekenisvol maakt. Door ook daarop in te zetten, is niet je beperking leidend maar dat wat jijzelf waardevol vindt of blij van wordt. Zo zet je in op **gezondheidsbeleving**. De buurt waar mensen wonen heeft ook invloed op gezondheidsbeleving en biedt kansen tot een **gezondere leefstijl**. Gezondheidsbeleving heeft te maken met je persoonlijke (financiële) situatie. Maar ook met het zorg- en welzijnsaanbod in de buurt, of bijvoorbeeld hoe je woont, of je fijne buren hebt of familie en vrienden in de buurt, en of er bijvoorbeeld voldoende groene en veilige binnen- & buitenruimte is voor ontmoeting, rust, creativiteit, spelen of sporten.*

1.1. Doelgroepen

Algemeen: Wijkbewoners/wijkgebruikers van De Goorens, Enter

Specifiek: Mensen met een ondersteuningsbehoefte:

- a) Mensen met een fysieke, verstandelijke, psychische, visuele of auditieve beperking, mensen met niet-aangeboren hersenletsel en mensen met autismespectrumstoornis.
- b) Mensen die om diverse redenen (bijv. bestaanszekerheid, taal) niet volledig mee kunnen doen.

Inclusie | Uit andere projecten blijkt dat aanpassingen en voorzieningen voor specifieke groepen met een ondersteuningsbehoefte vaak ook een positieve (preventieve) werking heeft voor verschillende andere groepen en thema's, zoals eenzaamheid, gezondheid en bewegen. Naast sociale activiteiten kunnen fysieke interventies de wijk bijvoorbeeld ook toegankelijker maken voor kwetsbare ouderen in het algemeen maar ook voor blinden en slechtzienden, doven en slechthorenden, mensen met een fysieke beperking, mensen met dementie of autisme etc. Denk bijvoorbeeld aan duidelijke signalering, het verwijderen van obstakels, veilige en groene ontmoetingsplekken of beter verlichte looproutes.

1.3 Opbrengst inventarisatie

De opbrengsten van deze inventarisaties ondersteunen de integrale visie op sociale duurzaamheid voor wijkaanpak. Vanuit de thema's die het meest naar voren komen in deze wijken wordt een advies gegeven voor het vervolg.

- A. *Vanuit de enquête/interviews met lokale partijen & een steekproef van wijkbewoners plus actuele gegevens en documenten wordt een basisbeeld gevormd. Met de leefomgevingsscan wordt vervolgens samen met lokale partijen en bewoners een inventarisatie gemaakt van wat er is en hoe de wijk beleefd wordt.*
- B. *Vervolgens worden vanuit wensen en verbeterpunten gekeken hoe e.e.a. met elkaar verbonden kan worden en welke initiatieven en ideeën er zijn.*

2. WERKWIJZE

2.1. Methode van uitvoering

Voor de uitwerking van deze eerste stap, de inventarisatie, maken we gebruik van de door het Louis Bolk Instituut ontwikkelde integrale model voor Positieve Gezondheid en leefomgeving.

Centraal in dit Bolkmodel staan de zes dimensies en hier omheen is de leefomgeving in diverse schaalgroottes gepositioneerd, zoals straat, buurt en wijk.

Het model is gebruikt om zicht te krijgen op processen en activiteiten op buurt- of

wijkniveau (inventarisatie). Hiervoor is boven op de theoretische nulmeting een [leefomgevingsscan](#) uitgevoerd; [interviews](#) met de belangrijkste stakeholders in de wijk en een [vragenlijst](#) van overige partijen actief in de wijk. Ter voorbereiding op de wijkwandelingen is een [voorschouw](#) uitgevoerd. Vervolgens is er in De Goorens een [wijkwandeling](#) uitgevoerd met bewoners en stakeholders vanuit het fysieke en sociale domein in de wijk om een goed beeld te krijgen van verschillende perspectieven.

In deze aanpak staat de [wijkbewoner centraal](#) en bekijken we dus bijvoorbeeld welke activiteiten er zijn, de toegankelijkheid van de wijk en haar activiteiten & voorzieningen, waar mensen graag naar toe gaan/wat ze missen en hoe de activiteiten & voorzieningen kunnen bijdragen aan de bovengenoemde verschillende dimensies.

Uitgangspunt is zoveel mogelijk ondersteunen en faciliteren in de preventieve en informele sfeer.

In de terugkoppeling in de wijk (museumroute) is in gezamenlijk met wijkbewoners, gemeente en stakeholders vanuit de inventarisatie van de zes domeinen van het Louis Bolk Instituut -model voor Positieve Gezondheid en Leefomgeving (zie afbeelding) het gesprek gevoerd over de eerste resultaten en kansen. In de mogelijke vervolgstappen kan men in co-creatie vervolgens aan de slag om vanuit de behoeften van de bewoners en (het

Figuur 2

aanbod/ontsluiting van) de activiteiten de sociale duurzaamheid te verbeteren en borgen. Deze participatieve wijze voedt “het Noaberschap”.

Het model kan ook gebruikt worden bij het bepalen waar de regie dient te liggen.

Bij Positieve Gezondheid staat zelfregie van het individu centraal. In de leefomgeving ligt dit echter anders. Naarmate een bepaalde interventie verder van een individu af ligt, neemt de eigen invloed af en ligt het voor de hand dat de regie bij andere actoren ligt, zoals bij een wijkcoördinator of bij een gemeente. Het versterken van eigen regie over de leefomgeving vereist co-creatie waarbij verschillende stakeholders, waaronder de bewoners, verschillende rollen en verantwoordelijkheden innemen.

Het model kan ook verder ingezet worden om de verbinding met thema's rondom duurzaamheid te versterken, zoals groen, water, biodiversiteit en bijv. bewustwording.

In de conclusies en aanbevelingen worden hier suggesties voor gedaan.

2.2. Uitgangspunten

Algemeen

Voor de kaders van inventarisatie is (deels) gebruik gemaakt van:

- een gezond Wierden, → de gezonde wijk en regio aanpak
- een inclusieve gemeente, iedereen doet mee → VN-verdrag handicap (Iedereen doet mee)
- een dementievriendelijk Wierden
- Handboek dementie & openbare ruimte; (op te vragen; zie ook Stadswerk, juli 2024)
- Informatie van woningcorporatie , “kaartencomplexenboek”
- Cijfers en feiten van het sociaal domein in Wierden

Gemeentelijke documenten:

- De maatschappelijke agenda 2022-2026
- lokale woonagenda 2022-2026
- IBOR-plan Wierden 2021-2024
- Speelplaatsenbeleidsplan, 2023
- duurzaamheidsagenda
- watertakenplan_gemeente_wierden_2026-2029
- de Toekomstvisie 2030, Thuis in de gemeente Wierden
- samenvatting-warmtevisie-gemeente-wierden

- Aanzet tot Inrichting Beheer en Openbare Ruimte plan 2025-2029
- mobiliteitsplan _- veilig op weg _- actualisatie 2024-2030 _- incl bijlage _- versie 07-05-2024_klein
- Positieve gezondheid en gezondheidsbeleving (Machteld Huber) (bijlage 1)

Wijk De Goorens

De wijk de Goorens is een van de wijken van het dorp Enter (richting Goor) en is een typische bloemkoolwijk uit de jaren '80; gebouwd in een bloemkoolstructuur (bloemkoolroosjes zijn een soort hofjes) allen aansluitend op één ontsluitende weg (wijk in en uit). Naast de hofjes kenmerkt de wijk zich door de ruimtelijke opzet, veel openbaar groen, speelplekken, verbonden fietsinfrastructuur en duidelijke groenstructuur en waterhuishouding. De wijk de Goorens dankt zijn naam aan de landschapstypering "goor"; een goor is een moerassig, drassig of laaggelegen stuk land. De waterhuishouding, water afvoerende maatregelen en het grondwaterpeil is daarmee een punt van aandacht in de wijk, zeker met de toenemende extreme neerslag. De straatnamen zijn vernoemd naar de historische hoeven uit de omgeving (Erve...). Bij het ontwerp begin jaren 80 is gekozen voor een mix van sociale huur (ong. 30%) en koop woningen (70%). Binnen de koop is er ook een variatie aangebracht van rijwoningen, twee onder-kap en vrijstaande woningen.

Bronnen inventarisatie

1. De maatschappelijke organisaties

Enquête en Interviews (juni-september). Deze interviews geven input voor het gebruik, behoefte en aanbod van de activiteiten en voorzieningen en de sociale thermometer van de wijk. Stichting de Welle (welzijnsorganisatie); Marianne Pekkeriet, telefonisch (manager)

1. *Evenmens* Sabine Veltmaat, Mantelzorgconsulent / zorg coördinator
2. *Reggewoon* Ingrid Leijsen, (senior gebiedsteam Wierden-Enter) Reggewoon

Vragenlijst

Ter aanvulling op de interviews is een inventarisatievragenlijst uitgezet onder de volgende organisaties. De vragenlijst is drie keer onder de aandacht geweest en heeft weinig response opgeleverd.

<https://forms.office.com/r/wE4nyGZTPf?origin=lprLink>

DE WIJK Wandelinventarisatie/schouw

Vooraf aan de wijkwandelingen is een globale fysieke schouw gedaan.

Bronneninventarisatie:

- Foto's van de wijk gemaakt tijdens vijf verschillende bezoeken aan de wijk
- Wijkbeheerplannen

Op **17 september** is de wijkwandeling gehouden met bewoners, gemeente (fysiek en sociaal) en stakeholders. De wandeling ging in gemixte groepjes plus begeleiding en een kaartje van de wijk met een voorstel wandelroute. De begeleider verzamelde de input. Iedereen is gevraagd onderweg foto's te maken. De wandeling duurt een uur. Als instructie kregen de wandelaars mee input niet te delen vanuit een klacht maar vanuit een beleving of een belemmering.

Op **15 oktober** zijn de resultaten van de wandelingen gepresenteerd en besproken aan de hand van beeldborden (museumroute) op de 4 pijlers van sociale duurzaamheid:

- Aanbod en gebruik voorzieningen
- Inrichten en gebruik openbare ruimte
- Noaberschap en Harmonie
- Toekomstbestendig en duurzaam.

Bronneninventarisatie:

- Wijkkaart
- Observaties, ervaringen en belevingen en foto's van de wandelaars
- Foto's van de wijk, beeldborden (apart aangeleverd)

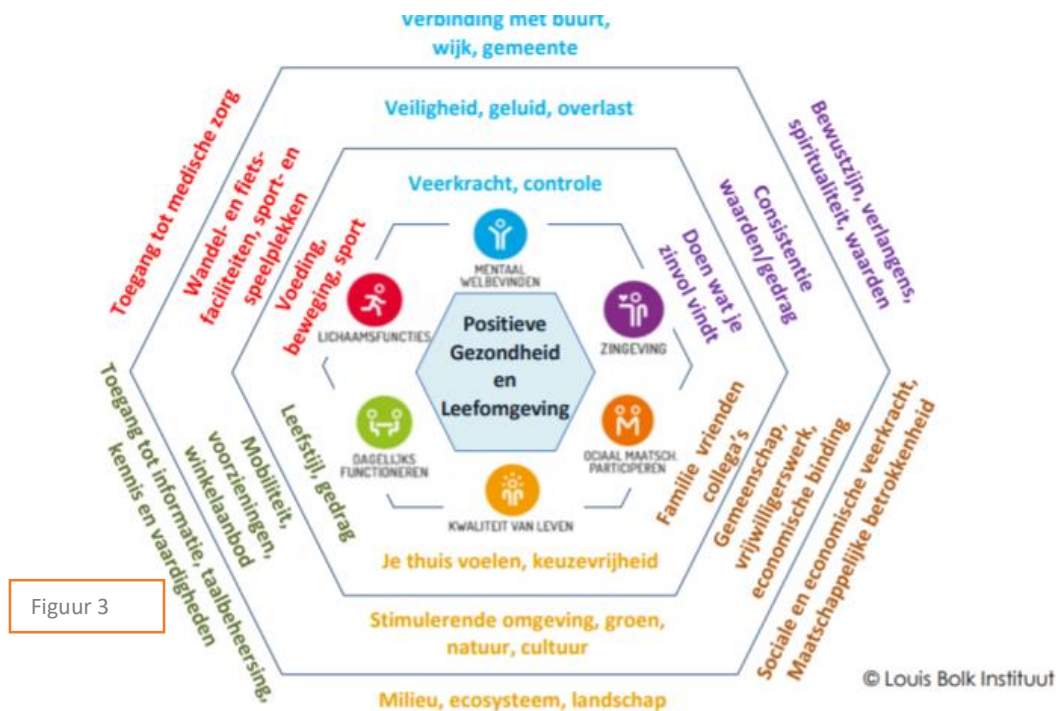
Deelnemers

wijkwandeling: 26

museumroute: 12

Opbrengsten van de wijkwandelingen in bijlage 2

Bij de wijkwandelingen is gebruik gemaakt van de middelste ring; het ingevulde voorbeeld van het model positieve gezondheid en leefbaarheid.

2. DE BEWONER/Bewonersparticipatie

Belangrijk onderdeel om te komen tot een succesvolle bewonersparticipatie was de communicatie. De succesvolle communicatiestrategie uit de vorige wijkanalyse is identiek ingezet, uitgevoerd in nauwe samenwerking met de gemeente. Hierbij is ingezet op een persoonlijke uitnodiging voor wijkbewoners (flyer in de bus), bekendmakingen via de Wieze en de website, en op de social media kanalen.

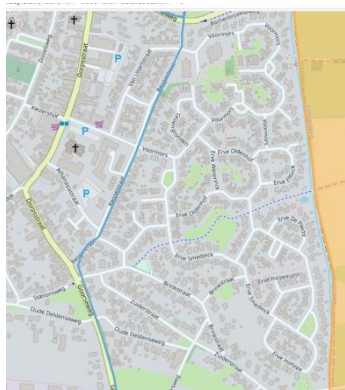
Al deze gegevens samen vormen het resultaat.

3. Resultaten

De uitwerking van de resultaten is volgens het model van Louis Bolk (zie figuur 1 en figuur 2).

De resultaten geven een eerste beeld van de wijk. Door gebruik te maken van het model komen alle aspecten aan bod. Niet alle aspecten zijn even diep uitgewerkt/onderzocht, dit kan in een vervolgfase en naar behoefte van de bewoners van de wijk.

Wijkaart De Goorens

Begrenzing:

Noord: Bornebroekseweg (N: sporthal De Zomp)

Oost: de beek Entergraven (verder buitengebied)

Zuid: Zuiderstraat, Morslaan

West: Reggestraat (naar centrum)

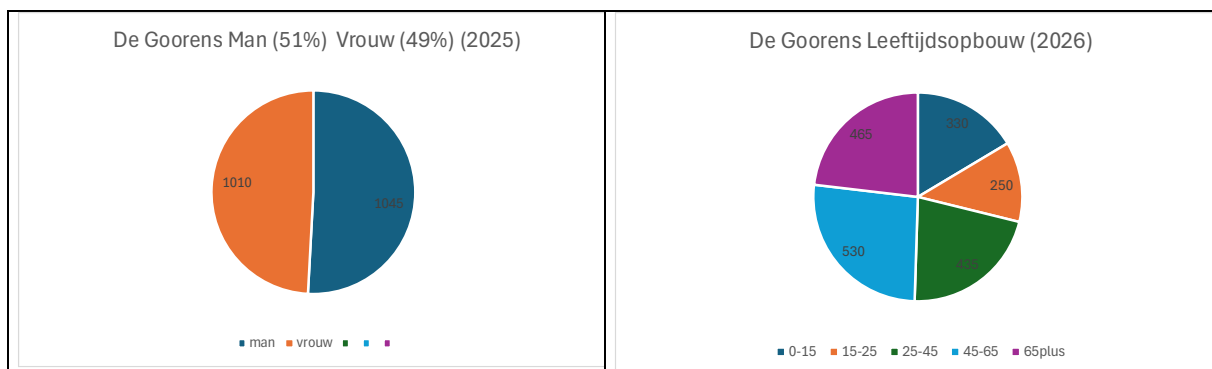
De blauwe stippellijn is de doorgaande fietsroute

3.1. Demografie (nog aanpassen)

Om een eerste inzicht te krijgen in de wijk zijn verschillende bronnen geraadpleegd op het gebied van demografie. De data van OpenInfo zijn gekocht om up to date betrouwbare gegevens te kunnen gebruiken.

Totaal aantal wijkbewoners: 2028 (2026), 805 huishoudens 799 woningen.

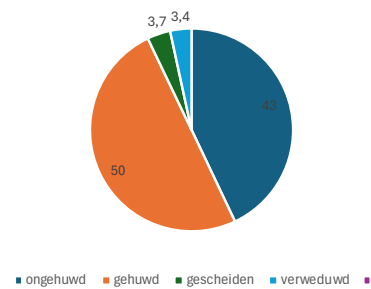
Bron: CBS (man-vrouw, leeftijdsverdeling, huishoudsamenstelling, burgerlijke stand)

Huishoudsamenstelling

De Goorens telt 805 huishoudens van gemiddeld 2,6 personen. Dat is hoog t.o.v. het landelijk gemiddelde; 2,1. 28% is alleenwonend; 33% is een gezin zonder kinderen; 39 % is een gezin met kinderen.

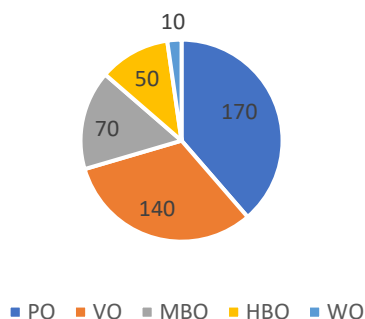
De Goorens burgerlijke staat in % (2025)

De Goorens is een gemêleerde wijk; mensen blijven er graag wonen. De groep 65plus woont er bijna allemaal al sinds de jaren 80. Mensen werken, leren, studeren en vermaken zich vooral buiten de wijk. Dat veel mensen forensen is terug te zien in het enorm hoge aantal geregistreerde voertuigen in 2302 personenauto's (2026); dat vertaalt naar 2,9 personenauto per huishouden. Daarvan zijn 856 auto's elektrisch en 488 hybride (58%) De groei van elektrische en hybride personenauto's neemt sterk toe.

De wijk is qua bevolkingsachtergrond opgebouwd uit met name mensen van een westerse nationaliteiten (97)

De Goorens onderwijs
n=440 (2025)

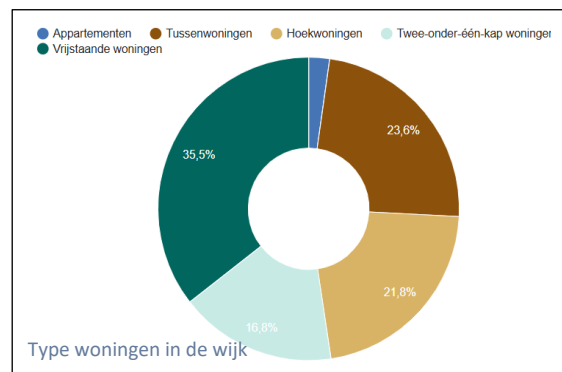
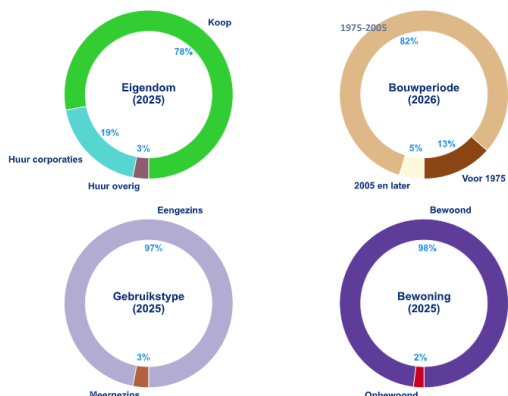

Van de inwoners in de buurt de Goorens heeft 25,9% een praktisch opleidingsniveau, 48,1% een middelbaar opleidingsniveau en 25,9% een hoog opleidingsniveau. Dit komt overeen met de regiocijfers waar het merendeel een praktisch of middelbare opleiding heeft gevolgd. 19 % van de wijkbewoners is schoolgaand.

3.2. Woningkenmerken

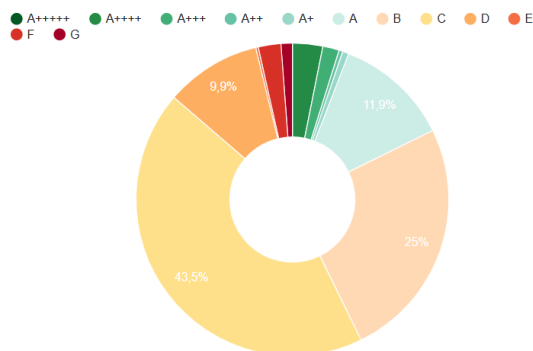
Bron: Buurt Enter-Oost adressen De Goorens *Openinfo.nl*

Totaal aantal woningen: 799

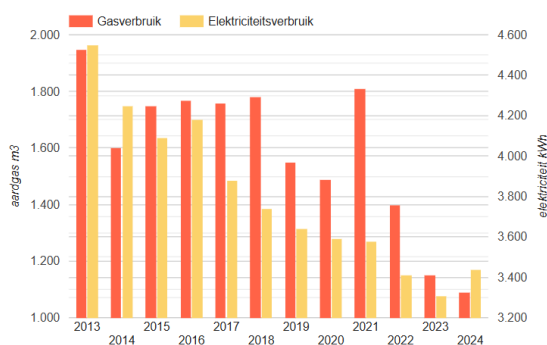
De wijk is grotendeels in de jaren 80 gerealiseerd. **Reggewoon** heeft de coöperatie huurwoningen in haar bezit.

Energielabels

De meest voorkomende energielabels zijn B (192 adressen) en C (334 adressen), Bijna 18% van de woningvoorraad heeft een label A- A++++. Deze relatief hoge energielabels zie je terug in de maatregelen die zijn genomen (zonnepanelen; dubbel glas, isoleren duurzaamheid).

Bovenstaande grafiek toont het aantal adressen per type energielabel in de buurt Enter-Oost. Hiervoor zijn de data op adresniveau uit het EP-Online systeem van de RVO gebruikt. EP-Online is de officiële landelijke database waarin energielabels en energieprestatie-indicatoren van gebouwen zijn opgenomen. De gebruikte data gelden voor de situatie per 1 januari 2026.

Dit zie je ook terug in het energieverbruik van elektriciteit; een sterke afname, het effect van de plaatsing van zonnepanelen en isolatiemaatregelen. De stijging van 2024 loopt parallel aan het toenemen van het aantal elektrische auto's. De gaspiek in 2021 hangt samen met COVID-maatregelen, iedereen was thuis.

3.3. Sociale Thermometer (gezondheidsmonitor)

Bron: Gezondheidsmonitor, wijk Enter-Oost (De Goorens ligt 100% in Enter Oost en maakt 85 % deel uit van Enter -Oost). De regionale data uit de gezondheidsmonitor zijn samengesteld op basis van cijfers die door het RIVM in samenwerking met het CBS als open data zijn gepubliceerd.

De cijfers uit de volgende tabel (gemiddeld, niet gespecificeerd naar leeftijd) in combinatie met de landelijke trends geeft een overeenkomstig beeld met de gesprekken met de maatschappelijke partners.

Algehele gezondheid	Goed ervaren gezondheid	80%	2024
Algehele gezondheid	Niet-specifieke klachten	54%	2022
Lichamelijke gezondheid	Één of meer langdurige aandoeningen	31%	2024
Lichamelijke gezondheid	Beperkt vanwege gezondheid	29%	2024
Lichamelijke gezondheid	Ernstig beperkt vanwege gezondheid	4%	2024
Lichamelijke gezondheid	Langdurige ziekte en beperkt	27%	2024
Psychische gezondheid	Psychische klachten	14%	2022
Psychische gezondheid	Lage veerkracht	12%	2024
Psychische gezondheid	Hoge veerkracht	57%	2024
Psychische gezondheid	Hoog risico op angst of depressie	6%	2024
Psychische gezondheid	Suicide gedachten de laatste 12 maanden	7%	2024
Psychische gezondheid	(Heel) veel stress in afgelopen 4 weken	15%	2024
Roken	Rookt tabak	13%	2024
Alcoholgebruik	Voldoet aan de alcoholrichtlijn	37%	2024
Alcoholgebruik	Drinken	82%	2024
Alcoholgebruik	Zwaar drinken	12%	2024
Alcoholgebruik	Overmatig drinken	8%	2024
Gewicht	Ondergewicht	1%	2022
Gewicht	Normaal gewicht	47%	2022
Gewicht	Overgewicht	54%	2024
Gewicht	Ernstig overgewicht (obesitas)	16%	2024
Sporten en bewegen	Voldoet aan de beweegrichtlijn	52%	2024
Sporten en bewegen	Wekelijks sporten	61%	2024
Sporten en bewegen	Lopen en/of fietsen naar school of werk	45%	2024
Sporten en bewegen	Lopen naar school of werk	13%	2024
Sporten en bewegen	Fietsen naar school of werk	40%	2024
Gezondheidsbeperkingen	Één of meer lichamelijke beperkingen	12%	2020
Gezondheidsbeperkingen	Beperking in horen	4%	2020
Gezondheidsbeperkingen	Beperking in zien	4%	2020
Gezondheidsbeperkingen	Beperking in bewegen	7%	2020
Sociale aspecten	Eenzaam	37%	2024
Sociale aspecten	Ernstig eenzaam	8%	2024
Sociale aspecten	Emotioneel eenzaam	20%	2024
Sociale aspecten	Sociaal eenzaam	24%	2024
Sociale aspecten	Matig/veel regie over het eigen leven	90%	2024
Sociale aspecten	Moeite met rondkomen	8%	2024
Sociale aspecten	Krijgt steun van anderen	96%	2024
Algehele gezondheid	Broze gezondheid	21%	2024
Algehele gezondheid	Broze mentale gezondheid	32%	2024
Algehele gezondheid	Broze lichamelijke gezondheid	19%	2024
Algehele gezondheid	Broze gezondheid in het sociale domein	21%	2024
Sociale aspecten	Mist emotionele steun	4%	2022
Omgeving	Ernstige geluidhinder door burens	3%	2024
Omgeving	Ernstige geluidhinder door wegverkeer	6%	2024
Omgeving	Ernstige geluidhinder door treinverkeer	0%	2024
Omgeving	Ernstige geluidhinder door vliegverkeer	1%	2024
Omgeving	Ernstige geluidhinder door windturbines	1%	2024
Omgeving	Ernstige slaapverstoring wegverkeer	3%	2024

Wat valt op als je inzoomt ?

Inwoners met een goede gezondheid (80%)

76% procent van de inwoners van 18 jaar en ouder ervaart de eigen gezondheid als goed of zeer goed. Met name ouderen (65plus) ervaren gezondheidsbeperkingen of een broze gezondheid.

Lichamelijke gezondheid

44% van de inwoners van 65 jaar of ouder is beperkt in het dagelijks leven door problemen met de gezondheid. Daarvan heeft 22% van de inwoners van 65 jaar of ouder één of meer lichamelijke beperkingen.

Veerkracht (57%)

56% van de inwoners van 65 jaar of ouder geeft aan een (zeer) hoge veerkracht te hebben, ouderen wijken niet af van de andere leeftijdsklassen in de wijk. In vergelijking tot het landelijk gemiddelde zijn de inwoners veerkrachtiger.

Gewicht

56% van de inwoners van 65 jaar of ouder heeft overgewicht, zij zijn de grootste groep in de klasse overgewicht. Obesitas komt hier echter minder vaak voor. Deze klasse scoort het laagst op de beweegrichtlijn.

61% van de inwoners van 18 tot 65 jaar sport minimaal 1 keer per week, dat is gelijk aan het landelijk gemiddelde. Dit is exclusief fietsen of lopen naar werk/school of met de hond wandelen.

Eenzaamheid

44% van de inwoners van 65 jaar of ouder voelt zich eenzaam. Na het 75ste levensjaar neemt de eenzaamheid toe. Ook onder jongeren is eenzaamheid en depressie groeiend.

Eigen regie en steun

Uit de tabel herken je het Twentse robuuste karakter en Noaberschap, 96% krijgt steun uit zijn omgeving en 90% geeft aan het eigen leven goed in de hand te hebben.

Op dit moment is 1 op de 20 werknemers mantelzorger en doet gem 8 uur mantelzorg per week. Deze toename komt door de vergrijzing maar ook door de tekorten in de zorg waardoor er ook gewoon minder zorg beschikbaar is. 9% van de mantelzorgers is overbelast blijkt uit onderzoek (sociaal cultureel planbureau). Ook uit de cijfers van de wijk van Evenmens blijkt dat hier een risico ligt (1 op de 3 huishoudens verleent momenteel mantelzorg naast werk, school, eigen huishouden en/of maatschappelijke taken). Gemeente Wierden heeft een 5% hoger aantal mantelzorgers dan het landelijk gemiddelde.

Het percentage mensen met overgewicht is bijna 4% hoger dan het landelijk gemiddelde in 2024 (50,6%). In combinatie met overmatig drinken (63% voldoet niet aan de alcoholrichtlijn) en te weinig beweging (48% voldoet niet aan de beweegrichtlijn in 2024) is hier een aanname voor veel gezondheidswinst (preventie).

3.4. Kwaliteit van leven

Stimulerende omgeving

De Goorens is een rustige, heel ruim opgezette en groene wijk en kenmerkt zich door de bloemkoolstructuur waardoor een soort hofjes ontstaan en de wijk autoluw is. Aan de oostzijde grenst de wijk aan het buitengebied dat zich uitermate goed leent voor buitensporten als hardlopen en fietsen en om lekker te wandelen (met de hond).

Alle voorzieningen en sportverenigingen zoals winkels, bibliotheek, dorpshuis, huisarts of apotheek of sporthal en voetbal zijn net buiten de wijk, of op de rand van de wijk (basisschool De Roerganger, BSO, VO en activiteitencentrum t Zumpke).

Groen en Natuur

Er zijn aangetoonde effecten van groen op het fysieke vlak (bewegen, beter slapen), het mentale vlak (natuur helpt tegen somberheid) en het sociale vlak (natuur is goed voor de sociale contacten).

De Goorens heeft veel groen in de buurt. Bij de basisschool is er een wadi met veel groen erom heen en een natuurlijke speelplek. Door het wijkontwerp is er veel groen en vanzelfsprekende ontmoeting, dwars door het groen van de wijk loopt de fietsinfrastructuur (foto's) en aan de oostkant van de wijk grenst het groene buitengebied. Op de groen plekken zijn veel picknicktafels en bankjes te vinden; op een plek hebben mensen zelf een wilde bloementuin in een groenstrook gemaakt.

Een aantal observaties van de wandeling:

Je kan hier van groene strook naar groene strook lopen en dan naar het buitengebied.

- De bomen zijn wel heel erg groot hier maar met die warme dagen van de zomer is het fijn dat er veel schaduw is.
- Mag dat een wilde bloemenstrook maken op gemeenteground?
- Het buitengebied is prachtig, veel vogels en insecten en een wijde blik over het veld.

Cultuur

Uit verschillende wetenschappelijk reviews blijkt dat meedoen aan culturele activiteiten positief bijdraagt aan de kwaliteit en van leven en zingeving.

Activiteitencentrum 't Zumpke biedt culturele activiteiten door verschillende aanbieders:

- *Tiedverdrief in Vrieje Tied*: verschillende kook- en creativiteitsactiviteiten/workshops, quiltclub de Zumpkepitters, creatief bewegen ouderen, Fotoclub Tiedverdrief, de cursus Spaans en de workshop bloemschikken.
- *Kaliber Kunstenschool*: pianolessen, trompet, dwarsfluit, keyboard, gitaar, Muziek 1,2,3,
- *The Country Line Dancers Twente*

Bewoners gaven aan niet graag naar 't Zumpke te gaan, niet vanwege de activiteiten ("ik weet niet eens wat er allemaal te doen is") maar door het gebouw; in de zomer is het er benauwd, in de winter koud en tochtig en het is klein. Er is geen alternatief in Enter.

Op loopafstand (0,6 km) buiten de wijk is de Bibliotheek. Mensen maken hier ook weinig gebruik van; "Is vaker gesloten dan open".

3.5. Sociaal Maatschappelijke participatie

Gemeenschap

De Goorens is een stabiele wijk met weinig doorloop en een gemengde leeftijdsopbouw waar mensen graag wonen. Doordat men in een soort hofjes woont, of dat de tuinen verbonden zijn met een gezamenlijke brede groenstrook ontstaat er heel gemakkelijk kleine gemeenschapjes met een centrale picknicktafel bijv. of speeltuin waardoor er makkelijk en vanzelfsprekend contact is met de burens. Er is veel vrijheid voor kinderen om buiten te spelen. Mensen wonen hier rustig samen en kijken naar elkaar om. Er zijn straatapps voor lief en leed en kleine hulpvragen, buurtverenigingen en buurtfeesten.

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk is in heel Enter hoog. In het verenigingsleven, bij de natuurvereniging IVN, bij de brandweerkazerne (24) en bijv. bij Enter helpt Enter, opgezet door de gezamenlijke dorpskerken.

Een teruggekeerd grootschalig 4-daags evenement is **Houtdorp Enter** op de Morslaan (buitengebied De Goorens) door New Generation (jongeren; 70 vrijwilligers die zorgen voor

begeleiding, veiligheid en sfeer) voor >> 430 basisschoolkinderen. Waar kinderen hutten kunnen timmeren en kunnen deelnemen aan tal van festiviteiten.

Evenmens heeft zorgvrijwilligers/maatjes die worden ingezet bij mensen die t zelf niet redden. Evenmens biedt de vrijwilligers training, intervisie en themabijeenkomsten. Zij werken ook samen met de vrijwilligersorganisatie NPV.

Stichting de Welle heeft Welle Doet waar mensen terecht kunnen voor vrijwilligerswerk in de buurt zoals bijv. maatje, gastvrouw of chauffeur.

Economische binding

Enter heeft een sterke lokale ondernemersgeest (MKB)/economie en mensen zijn “anpakkers”. Toerisme is een van de belangrijke sectoren. Enter ligt strategisch, vlak bij de A1 wat de verbinding met het stedelijk gebied richting Hengelo, Enschede en Duitsland maar ook richting Deventer en het Westen Amersfoort, Amsterdam maakt. Hierdoor heeft het een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

3.6. Zingeving

Consistente waarden/gedrag

Inclusie/zelfbeeld

Bewoners zijn zich ervan bewust dat er naast leeftijdsdifferentiatie weinig differentiatie (mensen met een verstandelijke beperking, nieuwkomers, arbeidsmigranten, mensen met andere geloofsovertuigingen, LHBTIQ+ etc.) in de wijk is. Het is een feit, maar al pratend tijdens de wandeling kwamen we er achter dat iedereen welkom is in de wijk en dat er best een aantal mensen van elders kwamen (uit het westen bijvoorbeeld, maar ook uit Canada). Een voorbeeld dat men aan gaf is dat de bewoners actief de bewoners van de seniorenwoningen uitnodigen voor de buurtactiviteiten en hen ook ophaalt en thuisbrengt.

3.5 Mentaal welbevinden

Veiligheid

Verkeersveiligheid, sociale veiligheid, externe veiligheid

Sociale veiligheid; de woonomgeving wordt over het algemeen als veilig ervaren. Bij de fietspaden door het groen kan het wel eens donker zijn. Daar zitten ook vaak jongeren 's avonds, dat kan weleens onveilig voelen. Voorheen waren er veel klachten bij de school met hangjongeren en de politie. Dat is nu aanzienlijk minder.

Verkeersveiligheid.

- Op de doorgaande weg wordt vaak hard gereden (door wijkbewoners en busjes)
- De inrichting van de wegen is ingewikkeld, hoe kom je de wijk in en uit? Er staan bordjes.
- Veel auto's bij school met halen/brengen, mensen keren in de bocht.
- De route naar de nieuwe school en verkeersveiligheid. Vanaf de Bornerbroekseweg loopt fietspad naar de Reggestraat, waarbij een stuk is waar de achtertuinen tot aan het fietspad lopen. Buren geven aan: dit is een gevaarlijke situatie: door de bocht in de weg is er totaal geen overzicht wat er aan komt als je hier bijv. wandelt.
- Het doorlopende fietspad in de wijk kruist een aantal keer de weg; de voorrangssituaties zijn niet eenduidig; op de ene plek hebbende fietsers voorrang, op de andere plek de auto's. Dit levert gevaarlijke situaties op.
- Het fietspad wordt ook gebruikt door wandelaars.
- De kruising Erve Oldenhof en Erve Hobbelink is onoverzichtelijk voor de fietsers die van het fietspad komen en auto's die de bocht om komen.
- Het fiets-voetpad de wijk uit langs de wadi bij de school heeft een donker stuk en een slecht geasfalteerd stuk met gat waar je met een wielje in kan blijven hangen of je enkel kan zwikken.

Verlichting

Algemeen is men heel tevreden over de verlichting in de wijk. (een breedstraatprofiel 4m)

De verlichting en armaturen zijn veelal verouderd maar worden wel als prettig ervaren ("die nieuwe ledlampen verlichten veel minder goed en stralen niet zover").

Achterpaden sociale woningbouw zijn verlicht.

De stoep bij de Roerganger is slecht verlicht; de lantarenpalen staan aan de overkant.

Geluid

Uit deze inventarisatie zijn geen specifiek geluidspunten gekomen.

Overlast

Hondenpoep in speeltuintjes.

Wateroverlast in kelders en speeltuinen (klachten over water in de wadi).

Bewoners zijn meegenomen in de functie van de wadi en de ligging van De Goorens (en waar de naam vandaan komt, = moerassig gebied). De Goorens is het laagste gebied dus al het

water uit de omgeving komt hier samen. Het vraagt om een gedegen waterhuishoudingsplan van de wijk. De wadi moet hier aan meehelpen. Doordat bij de aanleg van de wadi de kleilaag niet voldoende was “doorgeprikt” kon het water niet verder de bodem in infiltreren.

3.7. Lichaamsfuncties

Wandel en fietsfaciliteiten

De wijk leent zich uitstekend voor spelen, wandelen, fietsen, hardlopen, met trap- en sportveldjes, veel speeltuinen en een uitloop naar het buitengebied. Er zijn fietspaden (die ook gebruikt worden als wandelpaden) en wandelroutes in het buitengebied.

Sport en speelplekken

In de Goorens is bijna bij elke “bloemkoolroos” of tussenplek een speelplek of trapveldje gerealiseerd. Ook door inwoners zelf. Overal is een bankje of een picknicktafel. Dit is de wijk met de meeste picknicktafels tot nu toe.

Speeltuinen en groene tussenruimtes zijn ontmoetingsplekken en worden actief benut als **groene huiskamers**, dat hebben we gezien tijdens de wandeling; mensen richten tussenruimtes zelf in met picknickbanken met daarop gezellige bloemetjes en lichtpuntjes, verbouwen samen kleinschalig groentes in snippergroen, t.t.v.de schouw staan er tuinstoelen in de OR, en zien we op verschillende plekken bordjes met eigen benamingen, plekjes of gebruiksregels van deze OR.

Alle speeltuinen zijn nagenoeg schoon.

Er staan veel vuilnisbakken in de wijk (wordt als normaal ervaren) die ook met regelmaat geleeegd worden

Vraag tijdens de schouw:

Hoe veilig zijn alle speeltoestellen en worden ze ook gecontroleerd en hoe vaak en wanneer?

3.8. Dagelijks functioneren

Mobiliteit

Er zijn enorm veel auto's in de wijk; gemiddeld 2,9 per huishoudens. Toch is er geen parkeerprobleem. De wijk is ruim opgezet. Alleen in de ochtend en aan het einde van de

middag; als er kinderen van en naar VO/school/BSO gebracht of gehaald worden. Auto's parkeren voor of naast de school en keren dan in de bocht zodat ze niet de hele wijk door hoeven. Niet alle plekken zijn goed toegankelijk met rolstoel of rollator (zie verlichting).

Voorzieningen – welzijnsvoorzieningen/activiteiten in de wijk

In de wijk zijn:

- CBS De Roerganger
- Activiteitencentrum 't Zumpke
- Apotheek Boesaard BV
- Huisartsenpraktijk Ebbens en Rosendal
- Partou, kinderopvang

Binnen Enter (fiets en loopafstand zijn er tal van voorzieningen). Zie Bijlage 4 Meedoen in Enter.

Kerken

De kerken spelen een belangrijke rol in het welzijn en gemeenschap in Enter. Zij hebben o.a. kerkdiensten, gespreksgroepen, jeugdclubs, koffiedrinken.

Welzijnsorganisatie De Welle

- Biedt brede welzijnsondersteuning en begeleidt en organiseert diverse activiteiten voor kinderen, jeugd, volwassenen en ouderen; zij hebben ook in 't Zumpke en werken samen met de verschillende organisaties/locaties. Zo organiseren ze bijv. bewegen op de stoel voor senioren in 't Reggedal.

Evenmens, informele zorg

Evenmens biedt mantelzorgondersteuning, ondersteuning met bijv. zorgvrijwilligers en zorgmaatjes maar ook hulp bij gezinnen/samen oplopen. Ook heb ze gespecialiseerd aanbod voor ondersteuning bij dementie en autisme. In de wijk de Goorens hebben zij zo'n 85 cliënten. Wat ze missen in de wijk is een gezellig wijkgebouw die makkelijk te bereiken is, ook voor de mensen die slecht ter been zijn. Een plek voor de jeugd om elkaar te ontmoeten op een geschikte plek binnen. 't Zumpke voldoet niet.

Carintereggeland ('t Reggedal)

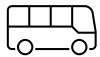
Zij hebben zo'n 50 cliënten vanuit de omliggende wijk. Ze nodigen veelal ouderen uit voor activiteiten, maar merken dat het een drempel is voor ze om te komen. Een reden is de toegankelijkheid; deze punten zijn in de wijkwandeling van Enter-centrum meegenomen.

De verwachting is dat het aantal mensen met dementie in de wijk gaat toenemen. Een beleeftuin zou een toevoeging zijn.

Stichting Duurzaam Wierden Enter

16 vrijwilligers, 10 bestuursleden en 8 energiecoaches bevorderen duurzaamheid in de gemeente. Daarvoor hebben ze een wekelijks energieloket inloopspreekuur op de bibliotheek en organiseren ze o.a. informatiebijeenkomsten in wijken en op scholen. Werkzaamheden: Energieloket, energiecoaches, warmtescans, participatie in grootschalige duurzame energieproductie (m.n. zonneparken), verduurzamingsacties.

De woningen komen gezien het bouwjaar en WOZ-waarde grotendeels in aanmerking voor het nationaal isolatie programma (NIP) subsidie.

Openbaar vervoer en vervoer op maat

Er zijn geen bushaltes in de wijk. In het centrum en net buiten de wijk (300 meter)rijdt lijn 95 naar Almelo (via Wierden en Rijssen) of naar Borculo (via Goor Diepenheim, Geesteren)

Stichting de Welle biedt vrijwillige vervoersservice AutoMaatje en ritten met de Mooi Meegenomen-bus.

Winkelaanbod

Het centrum is op 0,6 km afstand

Daar is ook de dichtstbijzijnde supermarkt (AH).

En voorzieningen zoals winkels; kledingwinkels, speciaalzaken en diverse horeca.

4. Conclusie en aanbevelingen

De Goorens, een bloemkoolwijk in Enter-Oost uit de jaren 80. Enerzijds een wijk met (investerings)uitdagingen om De Goorens toekomstbestendig te maken, -de wijk is toe aan onderhoud en verduurzaming-, anderzijds is het ook een wijk met kansen. Want mensen wonen er graag (groen, ruim en autoluw) en de bloemkoolstructuur bevordert sociale binding/cohesie als vanzelf. Landelijk zijn diverse proeftuinen en voorbeelden met het verduurzamen van bloemkoolwijken. In Hardenberg (2025, regiodeal) doen ze dit bijv. via actiegericht onderzoek, communicatie-bijeenkomsten en energiecoaches; zo worden bewoners geholpen hun woning toekomstbestendig te maken.

Bevindingen uit diverse andere studies om bloemkoolwijken toekomstbestendig te maken:

- Een mix van woningrenovaties, groenaankleding, sociale interventies en populatiesturing blijkt effectief.
- Interventies hoeven niet grootschalig te zijn: kleinschalige, wijkgerichte aanpak werkt beter.
- Zet bewoners in als mede-deskundigen bij planvorming en uitvoering.
- Ontwikkel een herkenbare en positieve gebiedsidentiteit, passend bij de dorpse sfeer van bloemkoolwijken.
- Accepteer de structuur van de wijk, wees voorzichtig met ingrijpende aanpassingen.
- Versterk leefbaarheid via lokale initiatieven en stedenbouwkundige ontwerpstrategieën

De basisschool in de wijk doet niet mee aan de fusie van de andere basisscholen uit Enter; zij behouden als enige hun eigen kleinschalige identiteit. Verwacht wordt dat dit wel eens nieuwe leerlingen kan aantrekken. De capaciteit van de school heeft weinig groeiruimte.

De buurt en de openbare ruimte biedt kansen voor (nieuwe vormen van) ontmoeting en participatie. Het gebied is groen, gemêleerd (mensen en woningen), wijds en uitdagend om in beweging te komen. Bij de mensen is er een bereidheid tot meer samenredzaamheid en ook is er voorzichtig een interesse geproefd voor meer verantwoordelijkheid voor de eigen leefomgeving; bijvoorbeeld door gemeenschappelijke tuintjes/groenonderhoud. Meer kennis en betrokkenheid geeft ook meer verantwoordelijkheid; tijdens de wandeling werd verteld over de waterlopen en waterhuishouding in De Goorens, mensen begrepen nu waarom er soms wateroverlast is en dat met de toenemende intense en extreme neerslag door klimaatverandering er nog maartregelen te treffen zijn. Wat kunnen bewoners daar zelf in doen? Dat geldt ook voor (kennis over) toegankelijkheid, samenredzaamheid van en verantwoordelijkheid voor van de wijk; dit moeten worden aangewakkerd en gestimuleerd. Net als dat we extra aandacht moeten geven aan het toenemend aantal (werkende) mantelzorgers.

Met de integrale wijkaanpak koppelen we verschillende beleidsvelden uit het sociale en fysieke domein en kijken we vanuit positieve gezondheidsbeleving en leefbaarheid naar de wijk. De bevindingen van deze inventarisatie zijn een mogelijke aanvulling op de kansenkaarten (groenvisie) en helpen bij de plannen voor de Openbare ruimte (IBOR) en geven deels antwoord op de doelstellingen en resultaten van de maatschappelijke agenda (bijlage 4). Zo verbeteren (gemeentelijke) samenwerking en afstemming, maakt men een

efficiëntieslag in uitvoering, betrek en informeer men op laagdrempelige wijze burgers en creëer je samenhang in de wijk.

De wijkwandelingen en de museumroutes*¹ lieten dit zien. Een paar terugkoppeling van bewoners:

- *Je bekijkt ineens je wijk met een hele andere bril, en ik vind het ook zo goed dat je dan met een groepje loopt en het er samen over kan hebben.*
- *Ik loop altijd te klagen dat ze (de gemeente) niks doen aan de wateroverlast hier. Nu Nico mij heeft uitgelegd hoe dat komt en wat ze allemaal al gedaan hebben en gaan doen en welke uitdagingen ze nog hebben kijk ik er toch heel anders naar.*
- *We wonen hier met heel veel plezier, in de zomer is het hier net een vakantiepark, iedereen is buiten.*

Tips, verander- of verbeterpunten:

- *Betrekken van het netwerk;* Het actief betrekken van de organisaties bij de voorbereidingen maakt het mogelijk om vanuit een breder gedragen en gevoed beeld naar de wijk te kijken. De voorbereidingen, de keuze van de wijk en het bepalen van de tijdstippen van de wandeling en de presentatie van de resultaten (museumroute) is niet zoals vorige wijken in samenspraak met het netwerk gedaan om diverse redenen. Waarschijnlijk is hierdoor de response op de vragenlijst ook laag. (dit punt is identiek aan de vorige wandeling De Weuste/Hooilanden).
- *Publiciteit wijkwandeling* Er is huis aan huis geflyerd voor de wandeling in de wijken, dit heeft geresulteerd in een goede opkomst.
- *Tijdstip t.a.v. de wijkwandeling* September is qua temperatuur een goede maand voor de wandeling maar vooral omdat er (deels) in het licht en deels in het donker gelopen kan worden aan het begin van de avond om de verkeers- & sociale veiligheid t.a.v. openbare verlichting bespreekbaar te maken. Voor de participerende organisaties en gemeente is dit tijdstip, net na de zomervakantie, ook gunstig.
- *Participatie van professionals:* Bewoners gaven aan het erg prettig te vinden om op deze laagdrempelige en informele wijze samen in gesprek te zijn over de wijk, zowel over de positieve als de minder positieve en of persoonlijke zaken en uitleg te krijgen bij nieuwe ontwikkelingen of plannen, zoals de uitleg over de wateroverlast. Mensen waren positief over de deelname van de wijkagent.
- *Verwachtingen:* Het is belangrijk om de resultaten, maar vooral de opvolging van de resultaten, -de acties die uit deze inventarisatie voortkomen- te communiceren. Neem de input van inwoners/organisaties serieus. Ook als er niets gebeurd is het goed om dat te communiceren en te beargumenteren.
- *De wijk in:* Combineer geplande wijkinventarisaties, voorkom “participatiemoedheid” Samen maken we de Goorens zo toekomstbestendig.

¹ De museumroute is de terugkoppeling van de resultaten van de wijkwandeling aan de hand van beeldborden (foto's).

4.1. Noaberschap en harmonie in de gemeenschap

De Goorens is een wijk waar mensen over het algemeen al langer en met plezier wonen. Enter is een hechte gemeenschap met een bruisend verenigingsleven. Jongeren blijven graag.

Mensen zien naar elkaar om (96% ervaart steun van naasten) , maar niet meer zoals het traditionele Noaberschap. Ouderen worden actief betrokken bij buurtfestijnen. Zo ontmoeten mensen elkaar vooral in de wijk.

Na de wandeling is er met de wijkagent uitgebreid nabesproken over de veiligheid in de wijk; de hangjeugd op het schoolplein (enorm verminderd) en de inbraken van de woningen aan de Voormors met een achtertuin aan de Bornebroekseweg; wat zijn de mogelijkheden om aan de Bornebroekseweg te doen, camera's?.

Ook in deze wijk is het aantal mantelzorgers hoog. Het is aannemelijk dat het aantal mantelzorgers in deze wijken verder gaat stijgen, omdat de wijken mee-vergrijzen (bijv. dementie 1 op de 5 ouderen; stat. Alzheimer NL), en omdat ook de intensievere zorg steeds meer in de wijk gaat plaatsvinden (langer thuis, samenredzaamheid). Bovendien moeten mensen langer doorwerken tot aan het pensioen, dit betekent dat de groep werkende mantelzorgers blijft stijgen; deze mensen ervaren een dubbele belasting.

Met het oog op de toekomst is extra aandacht nodig voor werkende mantelzorgers.

4.2. Aanbod en gebruik van voorzieningen (participatie)

Aanbod en Gebruik van activiteiten/voorzieningen

De wijk nodigt uit tot ontmoeting. Enter is een hechte en betrokken gemeenschap. Ook de mensen zien als vanzelfsprekend naar elkaar om. Men mist vooral een goede ruimte voor ontmoeting. Dit wordt aangegeven door het sociaal-maatschappelijk veld voor hun activiteiten, als door verenigingen en buurtbewoners persoonlijke feestjes). t Zumpke is 'vooral voor kwetsbare mensen toegankelijk. En alleen geschikt voor kleine groepjes.

In deze wijk is er behoefte om elkaar ook informeel samen te ontmoeten bijv. bij een activiteit. Met name bij de meer kwetsbare inwoners. Zij geven aan dat door samen dingen te ondernemen dit de drempel om een hulpvraag te stellen verlaagd. Deze ontmoeting tot samenredzaamheid ontstaat niet vanzelf .

Zet de buurtcoach in: Door de ideeën en behoeftes uit de wijk samen met welzijnswerk (buurtcoach/sportcoach/cultuurcoach) vorm te gaan geven bouw je aan een duurzaam sociaal fundament (sociale/zorgpreventie/inclusie).

Cultuurparticipatie (Kaliberkunsten) kan een middel zijn om diverse groepen te verbinden en kan zo een wezenlijke bijdrage leveren aan persoonlijk welzijn en deelname in de samenleving, saamhorigheid in de wijk (inclusie).

4.3. Inrichting en gebruik openbare ruimte (toegankelijkheid)

Tijdens de wandeling (bijlage) zijn er specifieke punten genoemd ten aanzien van de toegankelijkheid, overlast en veiligheid.

Algemeen: Neem relevante punten waar mogelijk mee in de lopende beheer- en onderhoudsplanning. Neem de punten (en burgers!) mee in nieuwe ontwikkelingen en in de aankomende beheers- en onderhoudsplannen. Communiceer over deze werkwijze met de wijkbewoners (verwachting).

Onderzoek hoe inwoners een actievere rol in de beheer- en onderhoud van de OR kunnen krijgen. Dit geeft een gevoel van eigenaarschap van je leefomgeving en door het samen met buurtbewoners te doen creëert het een sterke sociale verbinding.

Spelen en ontspanning en participatie

De wijk nodigt met haar vele groen en grote buitengebied, brede opzet en goede fietsinfrastructuur uit om naar buiten te gaan en te bewegen. De wijk is daarmee letterlijk continu in beweging.

Deze beweging in en om de wijk kan verder gestimuleerd worden. Bijvoorbeeld met een beweegtuin of belevingsroute. Hiermee kunnen de beweegrichtlijnen makkelijker gehaald worden en gezondheid gestimuleerd.

Zet in op preventie in zorg en welzijn (gezondheid) en stimuleer bewegen/sporten in de wijk; Het is laagdrempelig (Geen sportabonnement of clublidmaatschap, geen bardiensten)

Bewegen is zowel doel als middel voor sociale, emotionele en maatschappelijke stappen; Mensen letterlijk in beweging krijgen (activeren) of werken aan een betere fysieke en mentale gezondheid.

Tips van bewoners: (honden)wandelclub

Toegankelijkheid

De toegankelijkheid van een bloemkoolwijk is voor medewerkers van de **(thuis)zorgorganisaties** en hulpdiensten minder toegankelijk omdat de wegen slingeren en je maar op een paar punten de wijk in en uit kan.

Er zijn een aantal punten (zie de schouw) waar de toegankelijkheid te wensen over laat; slechte bewegwijzering, geen of onvoldoende verlichting, te smalle steegjes naar speeltuinen of brandgangpaden achter de huizen.

Voor mensen met dementie zijn groene tegels (veel groen tussen tegels) en ver overhangende bomen lastig, net als bijv. op- en afritten die niet tegenover elkaar zijn

geplaatst. Ook het ontbreken van een stoep of de overgang van stoep naar wandelen op een fietspad kan verwarrend zijn.

Bij de herinrichting/herontwerp kunnen deze ontwerprichtlijnen meegenomen worden met het oog op een toenemend aantal mensen met dementie in de wijk. Tip: neem mensen met dementie mee in het ontwerp.

4.4. Toekomstbestendig en duurzaam.

Energietransitie

In de Goorens zijn zowel huiseigenaren als coöperatie bewust bezig met het verduurzamen van de woningen. Met de stijgende energieprijzen en het onzekere energieaanbod maken veel mensen zich zorgen. Een groot deel van de woningen heeft zonnepanelen. We hebben kort de mogelijkheden van verduurzaming aangestipt en wat mensen zoal gedaan hebben. Isolatie en dubbel glas bijvoorbeeld. Er is een sterk groeiend aantal elektrische auto's in de wijk. Er komt in de toekomst een grote vraag naar openbare laadplekken.

De meeste woningen hebben een energielabel B of C,-een groot deel komt in aanmerking voor het nationaal isolatie programma (NIP) subsidie. Stichting Duurzaam Wierden-Enter geeft voorlichting en mogelijkheden t.a.v. verduurzaming.

Klimaatadaptatie

De Goorens is een wijk met extreem wateroverlast. Door de lage ligging, het bodemprofiel met een kleilaag en de toenemende zware buien (extreme neerslag) door klimaatverandering moeten we anders met de piekafvoeren omgaan. Dit betekent voor bewoners bijvoorbeeld regenwater afkoppelen van het riool, tegels wippen, grintbakken plaatsen en een actievare rol nemen in bijv. onderhoud van watergangen. Preventief kan de al groene wijk verder vergroenen met bijv. groene daken en klimplanten op grote steenoppervlakten zodat de wijk ook bij stijgende temperaturen koeler blijft.

Inwoners hebben behoefte aan meer kennis over met name de wateroverlast en mogelijke water afvoerende maatregelen die zij zelf kunnen doen. Ook kunnen zij een rol innemen (burgerparticipatie in de openbare ruimte) in het onderhouden (bijhouden) van sloten en watergangen om de toenemende piekafvoeren beter aan te kunnen.

Geef ook informatie in de wijk over mogelijke subsidies voor het afkoppelen van regenwater, tegels wippen en vergroening.

Vraag: Hoe staat het met de waterkwaliteit van ons drinkwater en klopt het dat we een drinkwater tekort krijgen?

Biodiversiteit

De wijk heeft kleine elementen die de biodiversiteit bevorderen. Zoals de wilde bloemenstrook; de vogelhuisjes door de wijk heen, de uilenkast, de natte en vochtige natuur met een diversiteit aan inheemse soorten van flora en fauna.

Mogelijke Initiatieven die genoemd zijn door bewoners om de biodiversiteit verder te ontwikkelen zijn meer wilde bloemenstroken, vlinderstruiken planten, een gezamenlijke bio groentetuin, meer vogelhuisjes door de wijk heen hangen.

Een van de bewoners is vrijwilligers bij de IVN en stelde voor een wijkwandeling te organiseren om wat tips geven. Daar werd heel positief op gereageerd. Deze suggestie draagt ook bij aan de waardering van en verantwoordelijk voor de eigen wijk.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 POSITIEVE GEZONDHEID (VISIE MACHTELD HUBER)

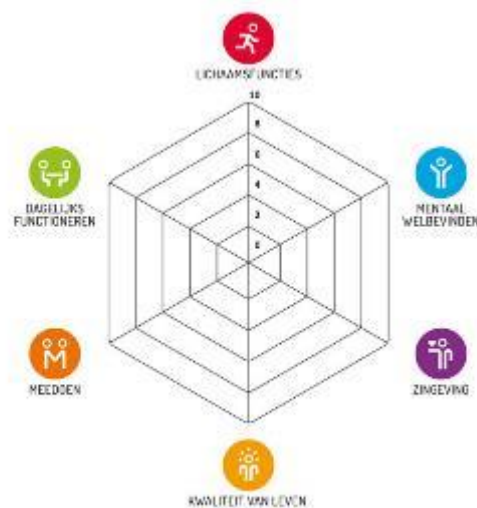
Machteld Hubers' visie op "positieve gezondheid" is dat gezondheidswelzijn (levensgeluk) is gebaseerd op de samenhang van verschillende dimensies. Positieve gezondheid is het vermogen om met veranderende omstandigheden om te gaan.

Bij positieve gezondheid staat de mens in zijn geheel centraal in plaats van de ziekte/beperking (je bent tenslotte niet je ziekte). Doordat de nadruk ligt op veerkracht en eigen regie, voelen mensen zich in hun kracht aangesproken en niet uitsluitend benaderd vanuit de aandoening.

Machteld Huber onderscheidt zes gezondheidsdimensies om het gezondheidswelzijn te meten:

1. Je dagelijks functioneren
2. Je mentale welbevinden
3. De zingeving
4. Je maatschappelijke participatie
5. Je lichaamsfuncties
6. Je kwaliteit van leven

[Institute for Postive Health]

BIJLAGE 2 OPBRENGSTEN WIJKWANDELING EN MUSEUMROUTE

In deze bijlage staat ingedeeld in 4 categorieën wat er is opgehaald in de verschillende groepen deze bevindingen zijn in combinatie met de foto's in een museumroute gepresenteerd aan en besproken met de bewoners:

- Noaberschap en Harmonie
- Aanbod en Gebruik van activiteiten/voorzieningen
- Inrichting en gebruik Openbare ruimte
- Toekomstbestendig en duurzaam

Noaberschap en Harmonie

"Wat een leuk initiatief deze wandeling, we hebben via de buurtapp gevraagd aan mensen die niet mee konden wandelen om naar de museumroute te komen"

Ontmoeten en betrokkenheid

Buren zijn er voor elkaar, we lopen de deur niet plat.

Op de koffie bij elkaar is minder dan vroeger, maar er is ook geen behoefte aan.

We hebben een buurtvereniging en daarmee doen we samen met de buurt ook activiteiten zoals een buurtfeest (de tent staat er nog)

Ik vind het een fijne buurt, ik woon er al vanaf het begin, net als mijn buren waar we nog steeds bevriend mee zijn.

Onze kinderen ontmoeten elkaar in de speeltuin en wij vermaken ons dan ook.

Wij hebben een straatapp, we kijken naar elkaar om, er is best veel sociale controle.

De ouderen in de seniorenwoningen horen er ook echt bij.

We spreken elkaar op aan als bijvoorbeeld de voortuin verrommeld.

Mensen maken plekken van de openbare ruimte eigen met regels en afspraken over gebruik en onderhoud en eigen toevoegingen.

Toen de thuiszorg niet meer kwam na mijn val hebben de buren nog een tijd lang boodschappen voor mij meegenomen en mijn post op de brievenbus gedaan.

Vrijwilligerswerk

Het aantal mantelzorgers in de wijk neemt toe, bij mensen uit mijn straat zie ik de zorg voor een ouder(s) of partner erbij komen. De meeste werken ook gewoon nog en/of hebben kinderen thuis.

Ik doe vrijwilligerswerk bij het verzorgingshuis en bij de voetbalclub.

Ik doe vrijwilligerswerk bij het IVN

Inclusiviteit

Het betreft een oudere wijk (1980) met mensen van alle leeftijden en leeftijdsklassen, verschillende sociale status en zijn er zowel koop- als (sociale)huur woningen door elkaar. "Iedereen is inwoner van Enter, we maken geen onderscheid"

Op de school is iedereen welkom, ongeacht geloof, afkomst, sociale status, uitdaging etc. De school heeft een christelijke grondslag.

Jongeren

Jongeren willen graag in Enter blijven wonen.

Jongeren missen een ontmoetingsplek.

Waardering en schoonheid

We realiseren ons eigenlijk niet hoe ruim en groen het hier is, nu je zo hier wandelt kijk ik toch ook naar de mooie dingen en niet alleen naar wat er beter kan.

Als ik bij mijn familie in het Westen ben geweest dan besef ik hoe fijn het is dat we twee auto's gewoon voor de deur hebben en niet eerst 6 rondjes moeten rijden om te kijken waar je de auto kwijt kan.

Dat je hier zo de natuur in loopt, dat is geweldig toch?

Ja, en aan de andere kant zo het dorp in waar alles is, dat is ook fijn.

Mijn kinderen hebben de hele zomer buiten gespeeld en gefietst.

Sociale veiligheid, mentaal welbevinden en overlast

Mensen voelen zich veilig en thuis in de wijk.

Op incidenten na van inbraken.

Vroeger hangjongeren, nu veel minder.

Aanbod en Gebruik van activiteiten/voorzieningen

De volgende voorzieningen zijn in de wijk (rand)

- CBS De Roerganger
- Activiteitscentrum 't Zumpke
- Huisarts
- Peuterspeelzaal
- Bus

Kinderen uit heel Enter komen naar CBS De Roerganger en de peuterspeelzaal, niet per se alleen kinderen uit de wijk. De school heeft daarom ook niet per se een buurtfunctie. De school blijft zelfstandig voortbestaan en gaat niet samen zoals de andere basisscholen. De school ziet een groei in aanmeldingen.

Er worden geen voorzieningen gemist in de wijk zelf, de sportvelden en verenigingen zijn dichtbij en ook het centrum is op loopafstand voor winkels of apotheek. Er is genoeg te doen in Enter.

Wat wel sterk wordt gemist is een plek in Enter waar je bijvoorbeeld een optreden kan doen zoals de schoolmusical of met een grotere groep kan samenkomen voor bijvoorbeeld een jubileum of activiteit.

Activiteitscentrum 't Zumpke is zwaar verouderd; ze doen er wel leuke dingen zoals schilderen en fotografie bijvoorbeeld maar alleen in kleine groepen. In de winter is het er echt koud.

Voor welzijnsorganisaties is het erg lastig een plek te vinden om hun activiteiten te doen voor bijvoorbeeld ouderen of jongeren.

Mensen organiseren ook zelf activiteiten; met de buurtvereniging (bijv. Voormors); deze heeft 55 leden en zij organiseren fietstochten, BBQ'en, buurtfeesten etc. Mensen betalen een eigen bijdrage.

Buurtjes in de buurt die gezamenlijk vrijetijd doorbrengen in de buurt aan picknicktafels, speeltuinen of samen sporten (hardlopen, wandelen, fietsen, de hond uitlaten). De picknicktafels en bankjes in de wijk worden veel gebruikt.

Het bankje bij De Roerganger wordt door ouderen, die iets verderop wonen (Groengronden, Erve Smedinck), veel gebruikt.

Er zijn veel speel-sportvoorzieningen voor diverse jeugdgroepen. Bewoners vragen om speeltoestellen voldoende te schouwen.

Het net van de pannakooi bij de school is kapot; de ballen vliegen overal heen.

Er zijn veel mogelijkheden om rond te wandelen in de wijk

Er wordt veel gefietst en gewandeld in de wijk; met honden, kinderen maar ook ouderen (ook met rollators en scootmobiel).

Het is voor de wijkverpleging soms wel zoeken waar ze moeten zijn met al die rondjes en hoe je de wijk in- en uitkomt.

Er is nog geen gebrek aan elektrische laadpalen.

Inrichting en gebruik van openbare ruimte

Verkeer

Veel hard rijdende auto's door de wijk, m.n. de doorgaande weg wordt te hard gereden; vaak wijkbewoners en/of busjes.

Veel auto's bij school met halen/brengen, mensen keren in de bocht.

Bij de nieuwe toegang tot nieuwe school is er gesproken wat dit zou betekenen voor verkeersveiligheid. Want dit is echt heel druk punt waar hard wordt gereden. Vanaf deze Bornerbroekseweg loopt fietspad naar de Reggestraat, waarbij een stuk is waar de achtertuinen tot aan het fietspad lopen. Buren geven aan: gevaarlijke situatie: door de bocht in de weg totaal geen overzicht wat er aan komt als je hier bijv. wandelt. Dit is ook bij de gemeente een groot aandachtspunt.

Het doorlopende fietspad in de wijk kruist een aantal keer de weg; de voorrangssituaties zijn niet eenduidig; op de ene plek hebbende fietsers voorrang, op de andere plek de auto's. Dit levert gevaarlijke situaties op.

Het fietspad wordt ook gebruikt door wandelaars.

De kruising Erve Oldenhof en Erve Hobbelink is onoverzichtelijk voor de fietsers die van het fietspad komen en auto's die de bocht om komen.

Het fiets-voetpad de wijk uit langs de wadi bij de school heeft een donker stuk en een slecht geasfalteerd stuk met gat waar je lelijk met een wielje in kan blijven hangen of je enkel kan zwikken (of erger)

Toegankelijkheid, verlichting en veiligheid

De Goorens is een zogenaamde bloemkoolwijk, daardoor is de wijk niet per se overzichtelijk en zijn er 2 bewegwijzerde bordjes waar je de wijk uit kan

Verlichting doorgaande straat in de wijk is voldoende (onbegrijpelijk, want daar staan slechts 4m topjes in een breedstraatprofiel die ook nog eens slecht verlichten).

De verlichting en armaturen zijn veelal verouderd maar worden wel als prettig ervaren ("die nieuwe ledlampen verlichten veel minder goed en stralen niet zover").

Achterpaden sociale woningbouw is verlicht.

De toegankelijkheid voor mensen met een fysieke beperking kan op een aantal plekken beter; (Doorstroommogelijkheid minder validen in de wijk bekijken).

Zo zagen we poorthekken van stoep naar fietspad waar je met een scootmobiel niet tussen door kan; zijn de achterpaden smal en soms haaks, staan op- en afritten voor kinderwagens en rollators niet tegenover elkaar of zijn er niet en zagen we op een aantal plekken de stoep begroeid met groen - dat maakt glad, en is ingewikkeld voor mensen met slecht zicht/dementie)

Sociale veiligheid in doorgaand groen (fiets/wandelpad) in de wijk uitstekend. Hier is overal voldoende werkende verlichting, geen verscholen hoekjes, geen bosschages aan fietspad, voldoende opgesnoeide bomen waardoor geen onbehaaglijk gevoel ontstaat.

Plekken met aandacht bij de school:

- De stoep bij de Roerganger is slecht verlicht;
- de lantarenpalen staan aan de overkant
- Hangjeugd bij de school met name in vakanties en weekenden; de Welle en de politie krijgen weinig meldingen meer binnen. In het verleden waren er incidenten met alcohol en verdovende middelen.

"Tijdens de wandeling in de schemer zagen we een jongeman met een hoodie alleen op een bankje zitten. Normaal vind ik dat wel spannend, maar toen we gedag zeiden zij hij heel vriendelijk gedag terug en zag ik dat het een gewone jonge jongen was"

Meer verlichting bij de school heeft waarschijnlijk ook tot gevolg dat er minder hangjongeren zijn.

Er zijn meldingen van inbraak aan de Voormors met de achtertuinen aan de Bornerbroeks weg . Het is daar makkelijk in-en uitladen en je zit zo op de snelweg naar Duitsland. Vraag: is het mogelijk om bijv. kentekenherkenningscamera's te plaatsen?

Bewegen, mentaal welbevinden & groen

Er is enorm veel ruimte om te ontspannen en te bewegen in en om de wijk; skeeleren, wandelen, fietsen, hardlopen, trap- en sportveldjes, je zit zo in het buitengebied; voor ieders wat wils!

Er zijn veel mogelijkheden om rond te wandelen in de wijk.

Door de "bloemkoolstructuur" zijn er groene huiskamers in de buurten van de wijk Veel groen tussen de Bloemkoolrozen en om de bloemkool is groen en met elkaar verbonden;

Met name het groen op de binnenpleintjes mogen van de bewoners beter worden onderhouden; er is veel onkruid.

Nette voortuinen in de wijk, Entenaren houden van netjes; is het een rommeltje dan spreken ze elkaar erop aan.

Mensen vinden het jammer dat al het groen bij de Roerganger is weggehaald. Men ziet graag meer groen bij de pannakooi bij de school en aankleding bij het "crossbos" Dan is er voor de bewoners ook meer uitzicht op groen.

Bij Voormors46 is een stuk grond van de gemeente erbij, het wordt anders niet goed onderhouden. Mag dat, zelf onderhoud doen? Is het erg dat gemeentegrond wordt gebruikt?

De naastliggende groenstrook (Voormors46) leidt naar de speelvoorzieningen achterin. Struiken langs deze groenstrook vindt men te groot en worden niet goed gesnoeid. Soms is het gras erg hoog.

Veel groen in de doorgaande beek/watergang groeit dicht; moet deze worden uitgebaggerd?

Te veel hoge bomen.

Speeltuinen

Wat zijn er veel speeltuinen en speelplekken in de buurt!

Speeltuinen zijn ontmoetingsplekken en worden actief benut als groene woonkamers, dat hebben we gezien tijdens de wandeling doordat mensen eigen inrichting maken met mooie picknickbanken met bloemetje en lichtpuntjes, verbouwen van groentes in snippergroen, ten tijde van de schouw staan tuinstoelen in de OR, en zien we op verschillende plekken bordjes met eigen benamingen, plekjes of gebruiksregels van de OR

Hondenpoep in en om de speeltuinen en wandelpaden, slechts op 1 plek gezien tijdens de wandeling. Er staan veel vuilnisbakken in de wijk (wordt als normaal ervaren)

Bijna overal staan bankjes of picknicktafels

Hoe veilig zijn alle speeltoestellen en worden ze ook gecontroleerd en hoe vaak en wanneer?

Alle speeltuinen worden actief gebruikt en zijn nagenoeg schoon.

Parkeren

Ruimschoots voldoende parkeermogelijkheden. Tijdens schouw staan diverse parkeerplekken in de wijk leeg. Voldoende gelegenheid om op straat te parkeren. Ook op straat parkeren is tijdens schouw geen parkeerdruk te zien.

Parkeeroverlast tijdens brengen en halen van de basisschool.

Meer oplaadpunten voor elektrische auto's in de toekomst; nu lijkt er geen gebrek aan in de wijk.

Esthetiek

We wonen hier heel fijn, de wijk is zo mooi ruim opgezet.

Het is hier schoon en netjes, daar houden wij van.

De huur- en koopwoningen staan door elkaar waardoor de wijk niet alleen als eenheid oogt maar ook zo ervaren wordt.

Onderhoud

Geen zwerfvuil, veel prullenbakken die met regelmaat worden geleegd. Dit wordt als zeer fijn maar ook als normaal ervaren in de wijk.

Aandachtspunten:

Algehele onkruidbestrijding in trottoirs

Donker gravelpaadjes in doorgaand groen door de wijk

Aandacht voor snoeien van bomen en struiken

Onderhoud op stukken overgenomen door bewoners

De begroeiing in de watergang

Wateroverlast doordat water lang blijft staan bij sommige speeltuintjes

Toekomstbestendig en duurzaam

Energie

We zien tijdens de wandeling behoorlijk aantal zonnepanelen in de wijk.

De woning hebben we beter geïsoleerd en extra dik dubbelglas in de aanbouw en gebruik gemaakt van subsidie.

Natuur

De wijk ligt verbonden met het buitengebied, mooie natuur waar ik elke dag mijn hond uitlaat.

Mensen hebben vogelhuisjes opgehangen en voederbakjes voor de vogels geplaatst.

Er zijn een aantal wilde bloemenstroken in de groene randen gezien tijdens de wandeling, dat mag best meer!

Tijdens het wandelen hoorden we de vogels in het groen en zagen we in de schemering insecten en een vleermuis.

De wijk heeft veel hoge bomen en groen, bij de speeltuinen zorgt dat voor voldoende schaduw en voorkomt hittestress.

Water

De Goorens is het laagste punt van Enter en heeft een bodemprofiel met een slecht doorlatende kleilaag. Tijdens de wandeling is er uitgebreid gesproken over de wateroverlast;

Al het water uit de omgeving verzamelt in de Goorens; de Wadi heeft een belangrijke functie om het water af te vangen en af te voeren. Dat er water in de wadi bleef staan kwam omdat de kleilaag niet voldoende was doorgeprikt waardoor het water niet goed weg kon.

Daarnaast zijn in de hele wijk watervoerende maatregelen getroffen met geulen, watergangen etc.

De putten die we geschouwd hebben lagen er schoon bij.

Mensen vertelde onderweg over ondergelopen kelders.

Woningen

De verscheidenheid aan woningen (huur/koop; rij, vrijstaand) en de ruime opzet van de wijk maakt de wijk erg aantrekkelijk.

Parkeerbehoefte neemt toe aankomende jaren.

Geluid

Er zijn geen meldingen bekend van geluidsoverlast

Hardrijdende auto's en jongelui die met muziek aan fietsen/hangen wordt wel eens als irritant ervaren.

Het is een rustige wijk, s ochtends hoor je de kinderen naar school gaan en vogels in de tuin.

Museumroute

De borden (bij gemeente) zijn toegelicht en we hebben gevraagd of mensen het volledig vinden, of ze nog wat toe willen voegen of iets willen vragen. Algemeen: mensen vonden het prettig om samen naar hun wijk te kijken en met de burens en met de experts in gesprek te zijn zoals over het water, het groen, (verkeers)veiligheid. Algemeen besef dat ze in een hele fijne wijk wonen.

Bijlage 3 Doelstellingen maatschappelijke agenda

Maatschappelijke opgave (effecten in de samenleving)	Wat willen we bereiken? (doelstellingen)	Welke beweging willen we zien? (resultaten)
1) Inwoners en hun sociale omgeving (sociaal netwerk) zijn zelfredzaam 2) Mensen met een ondersteuningsbehoefte doen zo lang mogelijk mee in de samenleving 3) Het behouden van het aantal vrijwilligers 4) Het behouden van het aantal mantelzorgers 5) Het bieden van voldoende kwalitatief en kwantitatief passend woningaanbod voor alle inwoners 6) Inwoners leven en wonen zo lang mogelijk zelfstandig in een passende woning in een inclusieve (prettige, toegankelijke en veilige) leefomgeving	• Inwoners zijn zich ervan bewust dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van leven • Inwoners zien naar elkaar om • Inwoners zijn bekend met alle mogelijkheden om langer thuis te kunnen blijven wonen • Voertijdig signaleren, informeren en preventieve hulp bieden aan kwetsbare inwoners • Bevorderen van sociale samenhang in wijken en buurten • Versterken en stimuleren van activiteiten en voorzieningen in de wijk voor mensen met verschillende ondersteuningsbehoeften • Het ondersteunen en stimuleren van organisaties om passende ondersteuning aan (jonge) mantelzorgers te bieden • Organisaties weten zich gesteund bij het werven en inzetten van vrijwilligers • Meer balans tussen vraag en aanbod, zowel voor bestaande woningen als voor nieuwbouw • Bevorderen van een prettige, toegankelijke en veilige leefomgeving voor alle inwoners die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten • Sociale duurzaamheid per wijk in beeld hebben (wat is nodig om inclusief te wonen)	• Het aanbod en het gebruik van algemeen toegankelijke voorzieningen zijn toegenomen • Meer inwoners kunnen langer zelf hun eigen huishouding voeren • Meer inwoners kunnen langer zelf in hun eigen mobiliteit voorzien • Meer inwoners met een ondersteuningsbehoefte zijn tevreden over de kwaliteit van leven • Meer inwoners met een ondersteuningsbehoefte ervaren voldoende regie over het eigen leven • Meer inwoners vinden de geboden hulp passend, tijdig, beschikbaar en laagdrempelig • Minder mantelzorgers zijn overbelast • Meer inwoners doen vrijwilligerswerk • Meer inwoners wonen in een voor hen (kwalitatief en financieel) passende woning • Meer wijken / leefomgevingen zijn sociaal duurzaam (veilig, toegankelijk, inclusief en beweegvriendelijk)

Bijlage 4 Meedoen in Enter

Sportverenigingen

- S.V. Enter
- Voetbalvereniging Enter Vooruit
- Volleybal vereniging Holyoke
- Tennisvereniging Enter
- Gymvereniging Raduga

Cultuur & Evenementen

- **Oranjevereniging Enter:** organiseert o.a. Koningsdag, Dodenherdenking en historische rit in en rond Enter.
- **Culturele verenigingen** in Enter, er is een muziekvereniging, (kerk)koren & zangvereniging, en activiteitencentrum 't Zumpke heeft creatieve activiteiten georganiseerd door *Tiedverdrief in Vrieje Tied*, is het startpunt voor de Kunstroute Enter en biedt onderdak aan verenigingsleven zoals de fotoclub.
<https://activiteitencentrum-zumpke.nl>

Natuur & Educatie

- **IVN Werkgroep Educatie Rijssen-Enter:** organiseert natuuractiviteiten voor basisschoolgroepen uit Enter en Holten, zoals wandelingen en natuurexcursies voor jeugd vanaf ongeveer 8 jaar.

Jeugd & Jongeren

- **Jongereninloop De Welle:** elke derde donderdag van de maand inloop vanaf groep 7, met activiteiten zoals spelletjes, film- of game-avonden (afwisselend in Enter en Wierden)

Ondernemers & lokale economie

- **Werkgeverskring Enter:** netwerkclub voor ondernemers op bedrijventerreinen De Vonder en De Elsmoat; organiseert bedrijfsbijeenkomsten en informeel netwerken
-

Wandel je mee?

Wij zijn benieuwd naar hoe jij jouw buurt, De Goorens, ervaart! Daarom maken we een wandeling door de buurt om inwoners verschillende vragen te stellen en onderwerpen te bespreken. Denk aan: bereikbaarheid, ontmoetingsplekken, activiteiten, buurtcontact, voorzieningen, veiligheid, speelplekken, duurzaamheid, groen en nog zo veel meer!

 17 september 2025 19.00 - 21.00 uur CBS de Roerganger

GEMEENTE VIERDEN

In De Goorens gaan we de straat op. Met bewoners! Met deze aanpak vanuit positieve gezondheid kijken we naar de woon- en leefomgeving. Want, een gezonde woon- en leefomgeving stimuleert inwoners om hun gezondheid te verbeteren! Allerlei vragen en onderwerpen kunnen aan bod komen. Ook lopen er verschillende herkenbare buurtbewoners, mensen van de gemeente en een paar onderzoekers mee.

Ga mee op wandeling en deel je beleving en ideeën. We wandelen in kleine groepjes om naar iedereen te kunnen luisteren. De wandeling duurt ongeveer een uurtje. Van jong tot oud, met kindervagen, rollator of rolstoel: iedereen mag meedoen! Graag zelfs, want we willen graag een zo compleet mogelijk beeld van de wijk vormen.

Aanmelden

Aanmelden kan voor 10 september 2025 via **www.wierden.nl/ikwandelmee**. Liever telefonisch aanmelden? Dat kan via 0546 - 58 08 00. Anita Erkelens voert namens de gemeente Wierden deze wijkaanpak uit. Heb je vragen over de wandeling of de wijkaanpak? Dan kun je die via anita@anitaerkelensadvies.nl aan haar stellen. Informatie over deze wijkaanpak kun je nalezen op de website van de gemeente Wierden, via **www.wierden.nl/wijkwandeling**.

Praktische informatie

Inloop om 18.45 uur bij CBS de Roerganger (Voormors 2, Enter) met kop koffie en wat lekkers. Vervolgens de wandeling, die tussen 20.30 – 21.00 klaar is. Woensdag 15 oktober worden de resultaten van de wandeling gepresenteerd. Daarvoor ontvang je later een uitnodiging.